Colofon

TMA 60, 2019
30ste jaargang
Prijs los nummer: €15,- (normaal €12,-)

Het *Tijdschrift voor Mediterrane Archeologie* is een onafhankelijk tijdschrift dat aandacht besteedt aan actueel archeologisch onderzoek in de mediterrane wereld, in het bijzonder verricht vanuit Nederland en België. Bijdragen van lezers kunnen al dan niet verkort door de redactie worden geplaatst.

TMA verschijnt twee keer per jaar. Opgave kan schriftelijk of via onze website. Een abonnement kost €20,-. Studenten betalen €15,- (onder vermelding van studentnummer).
Het abonnement loopt van 1 januari tot en met 31 december en wordt automatisch verlengd, tenzij een maand van tevoren schriftelijk is opgezegd.

Adres:
Tijdschrift voor Mediterrane Archeologie
Poststraat 6
9712 ER Groningen

Bankgegevens:
Stichting ter Ondersteuning Oudheidkundig Onderzoek
IBAN: NL14INGB0005859344
BIC: INGBNL2A

KvK: 41014777

TMA online:
- tijdschrift@mediterrane-archeologie.nl
- mediterrane-archeologie.nl
- rug.academia.edu/TMATijdschriftvoorMediterraneArcheologie
- facebook.com/mediterranearcheologie

Redactie:
Remco Bronkhorst (hoofdredacteur), Fleur Dijkstra, Tamara Dijkstra, Jord Hilbrants, Merit Hondelink, Rian Lenting, Fardau Mulder, Yannick de Raaff, Iris Rom, Pim Schievink, Caroline van Toor, Theo Verlaan, Mirjam de Vries, Evelien Witmer.

Met dank aan Platform Argos
Voor meer informatie: www.platformargos.nl

Proofreader English papers: Annette Hansen

Adviesraad:
Prof. dr. P.A.J. Attema (RUG)
Prof. dr. G.J.M.L. Burgers (VU)
Prof. dr. R.F. Docter (UGent)
Prof. dr. E.M. Moormann (RU)
Prof. dr. J. Poblome (KULeuven)
Dr. W.D.J. van de Put (NIA)
Dr. T.D. Stek (KNIR)
Prof. dr. M.J. Versluys (UL)
Dr. G.J.M. van Wijngaarden (UvA)

Ontwerp omslag: Susanne Manuel
Opmaak binnenwerk: Hannie Steegstra

TMA komt tot stand in samenwerking met Barkhuis Publishing, Eelde

ISSN 0922-3312
81999/SOOO

Inhoudsopgave

Artikelen

De geschiedenis van de Nederlandse en Belgische archeologie in het mediterrane gebied, het begin van een debat
Martijn Eickhoff 1

"Overblyfselen van kunst en beeldhouwwerk"– 19de-eeuwse archeologische expedities naar het Middellandse Zeegebied
Ruurd Binnert Halbertsma 6

De archeologische collectie van de Universiteit Utrecht
Floris van den Eijnde & Alma Kant 12

Een prehistoricus in een Klassieke Wereld. Hendrik Leopold (1877-1950) aan het Nederlands Historisch Instituut te Rome
Jonas Danckers & Laurien de Gelder 19

Van klassieke naar mediterrane archeologie: de 'protohistoric turn' in Groningen
Wieke de Neef & Peter Attema 27

Archeologie als culturele diplomatie? Ranuccio Bianchi Bandinelli in Nederland
Asker Pelgrom 37

Emilie Haspels' Griekse jaren
Filiz Songu 47

The archaeological expeditions of Jan Willem Salomonson in Tunisia and Algeria (1960-1972)
Carina Hasenzagl, Andrea Perugini, Karen Ryckbosch & Roald Docter 54

Nederlandse archeologie in het Middellandse Zeegebied en het Nabije Oosten. Ontwikkelingen in organisatie, beleid en financiering
Gert Jan van Wijngaarden 60

Een 'vergeten' opgraving uit 1956: de Grieks-Nederlandse expeditie op Kreta
Bart Wagemakers 72

Tussen de Apennijnen en de Adriatische zee. Enkele beschouwingen omtrent twee decennia van Gents archeologisch veldwerk in de Marken
Frank Vermeulen 81

Satricum, veertig jaar archeologisch onderzoek
Marijke Gnade 88

30 jaar Vlaams archeologisch onderzoek op de Balearen
Guy De Mulder & Mark Van Strydonck 99

Nederlands onderzoek in het antieke Klazomenai aan de westkust van Turkije
René van Beek 107

→

Artikelen (vervolg)

Reflecteren op 25 jaar archeologisch prospectieonderzoek in het studiegebied van Sagalassos (Zuidwest-Turkije)
Ralf Vandam, Eva Kaptijn & Jeroen Poblome 115

Materiële cultuur of cultuur van het materiële? Terugblik en visie op materiaalstudie binnen het Sagalassos Project
Dries Daems & Philip Bes 124

Recensies

Edition Antiker Landwirtschaftlicher Werke in Arabischer Sprache. Band 1: Prolegomena
Annette M. Hansen 130

Mediterranean Connections. Maritime Transport Containers and Seaborne Trade in the Bronze and Early Iron Ages
Yftinus van Popta 133

From Cooking Vessels to Cultural Practices in the Late Bronze Age Aegean
Francesca Ippolito 135

Communities in Transition. The Circum-Aegean Area During the 5th and 4th Millennia BC
Theo Verlaan 138

The Economic Integration of Roman Italy. Rural Communities in a Globalising World
Jesús García Sánchez 141

Introducties op lopend onderzoek

Een Eldorado in het Middellandse Zeegebied: nieuwe trends in Byzantijnse en Osmaanse archeologie
Joanita Vroom 144

Archaeology of archaeology at Troy
Vita Gerritsen, Nina Magdelijns, Bart Rendering, Fleur van der Sande, Ailbhe Turley & Gert Jan van Wijngaarden 145

Stedelijke marktgebouwen en hun rol in het economisch leven in Hellenistisch en Romeins Klein-Azië
Dorien Leder-Slotman 146

De ont-wikkeling van de verbeelding in prehistorisch Griekenland
Theo Verlaan 147

The early roots of Latium's economy. The symbiosis between urban and rural landscape
Remco Bronkhorst 148

Materiële cultuur of cultuur van het materiële?

Terugblik en visie op materiaalstudie binnen het Sagalassos Project

Dries Daems & Philip Bes

Material culture, or culture of the material? Retrospect and vision on material studies within the Sagalassos Project

Abstract. Throughout the history of the Sagalassos Archaeological Research Project, material studies have held a prominent position in archaeological studies regarding the development of the ancient city of Sagalassos and its surrounding hinterland. Pottery in particular, being the most frequently encountered material category has pre-eminently been the subject of much research. Ever since 2005, much of this work has been centred on and guided by the pottery template as a key methodological tool. Pottery templates are linked to stratigraphical units or loci, each consisting of an encompassing registration, description, and quantification of production-related, typological, provenance, functional, and chronological aspects of the associated ceramic assemblages. The platform continues to be incorporated in recent research avenues, fostering integration with a variety of existing and new metadata formats and epistemological developments within the Sagalassos Project.

Inleiding

Vanaf het prille begin op het einde van de jaren 80 richt het Sagalassos Archaeological Research Project ('het project' hierna) zich op onderzoek van zowel de antieke stad Sagalassos als haar territorium, gelegen in de antieke regio Pisidië (Zuidwest-Turkije). De bewoningsgeschiedenis van het territorium reikt vanaf het Paleolithicum tot en met de dag van vandaag, en wordt met name onderzocht door middel van oppervlakteprospecties. Het stadsgebied van Sagalassos kenmerkt zich door Romeinse bewoningsresten, maar ook door duidelijke bewoningssporen voorbijgaand aan beide grenzen van dit chronologisch raamwerk. Binnen het stadsgebied ligt de nadruk op archeologisch onderzoek via stratigrafische opgravingen. Ten behoeve van bijvoorbeeld datering en gebruik van ruimten is een gedegen materiaalstudie daarbij onmisbaar, en binnen het bredere archeologische onderzoek is deze door de geschiedenis van het project heen met vallen en opstaan geëvolueerd. In deze bijdrage zullen wij een overzicht geven van de methodologische en conceptuele ontwikkeling van materiaalstudie binnen het project, met een bijzondere focus op de studie van aardewerk als meest voorkomende materiaalcategorie.

Terugblik

Sinds het begin van opgravingen in Sagalassos neemt aardewerkstudie – één aspect binnen een breder scala van materiële cultuur en de interdisciplinaire studie daarvan – een belangrijke rol in.[1] Hierbinnen zijn kwantificatie en seriatie slechts twee methoden die standaard deel uitmaken van ons onderzoeksrepertoire. Echter, de toenemende hoeveelheid en variatie (vooral wat betreft chronologie, vorm en herkomst) van het aangetroffen aardewerk maakte het noodzakelijk te zoeken naar een nieuw platform dat onder andere ruimte moest bieden aan vernieuwende onderzoeksmogelijkheden. In de kern diende dit platform eveneens voldoende flexibel te zijn, zodat uitbreidingen in welke vorm of richting dan ook mogelijk zouden blijven.

Sinds 2005 is de zogeheten *pottery template* het centrale werktuig in onze methodologie van aardewerkonderzoek (zie tabel 1). Deze pottery template biedt een omvattend platform voor de registratie, beschrijving en kwantificatie van productiegerelateerde, vormelijke, herkomst-, functionele en chronologische aspecten van aardewerkcollecties aangetroffen bij opgravingen. Elke gedefinieerde eenheid binnen deze pottery template – een

vorm, *fabric*, of anderszins – krijgt een unieke ID (zijnde een numerieke code), waarmee het onderzoekspotentieel verder wordt vergroot. Op die manier wordt sinds 2005 het aardewerk van elke opgegraven locus die geselecteerd wordt voor verdere studie geclassificeerd naar klei, (veronderstelde) functie, vorm en fragment, en vervolgens geteld en gewogen. Het resultaat hiervan is een kleine 1000 pottery templates die beschikbaar zijn voor verdere studie en interpretatie. Het stelt ons in staat onze verzamelde data op een gedetailleerd niveau, te weten dat van een ID, te bevragen naar – als simpel voorbeeld – het voorkomen van een bepaalde vorm of fabric binnen het raamwerk van de stad Sagalassos, of het territorium. In een onlangs verschenen congresbijdrage zijn de principes van onze classificatie en de onderzoeksmogelijkheden in meer detail uitgewerkt.[2] Dit geeft de mogelijkheid hierna in te gaan op nieuwe wegen die het aardewerkonderzoek in Sagalassos is ingeslagen.

Het zijn deze pottery templates die – afzonderlijk of als zinvolle groep – als basis dienen voor verdere interpretatie. Gezien de intrinsieke onvoorspelbaarheid van archeologisch onderzoek, kent het systeem van de pottery template voldoende mate van flexibiliteit; nog elk jaar worden verdere aanpassingen en aanvullingen aan de 'moeder'-template doorgevoerd: nieuwe fabrics, nieuwe vormen, et cetera, kunnen zo een plek in dit systeem krijgen. In het verleden werd zo het post-Laat-Romeinse aardewerk al bestudeerd en gepubliceerd.[3] Een ander goed en recent voorbeeld is de verdere uitbreiding van het chronologische bereik, zodat nu ook het materiaal van de Achaemenidische en Hellenistische perioden wordt omvat. Deze verdere verfijning van het strikt aardewerkspecifieke, op het vlak van bijvoorbeeld typologie en chronologie, blijft essentieel. Waar nodig gebeurt dit binnen een interdisciplinair kader, zoals in het geval van herkomstbepaling en gebruik.[4]

Onze verwachting is dat wij dit platform verder zullen blijven aanpassen aan de noden en evoluties binnen het project en de archeologische discipline. Wij richten ons nu met name op de visualisatie en digitale integratie van bestaande (meta)data formats in de verdere ontwikkeling van het project.

De breedte en de diepte in

Het ontwikkelen van een pottery template als registratie- en onderzoeksinstrument voor andere perioden dan de Romeinse, vanzelfsprekend volgens dezelfde principes van classificatie, stelt ons in staat om binnen een kader van *longue durée* in toenemende mate vragen omtrent verandering en/of continuïteit te onderzoeken. Het slechten van historische begrenzingen – of beperkingen – is daarbij een uitgangspunt. Materiële cultuur en historische ontwikkelingen kunnen, maar *hoeven* zeker niet met gelijke chronologische tred op te gaan. Tegelijkertijd vertrekken wij wel vanuit het principe dat materiële cultuur een zekere tijdsgeest weerspiegelt van zowel lokale als bredere geografische aspecten. Verder stelt de pottery template als onderzoeksinstrument ons in staat vragen te stellen en te beantwoorden die zich richten op verandering en/of continuïteit van kleigebruik, vormelijke en decoratieve aspecten, maar bijvoorbeeld ook hoe een functioneel assemblage gerelateerd kan worden aan contemporaine eetgewoonten, of op een weer ander niveau in welke mate, en volgens welke principes materiële cultuur veranderingen in politieke, culturele, religieuze en andere systemen weerspiegelt.

Een goed voorbeeld van deze benadering is de recente ontwikkeling van de pottery template voor de Achaemenidische en Hellenistische perioden. In dit geval biedt het geijkte format van de pottery template een houvast om het aanzienlijk beperktere en meer fragmentarische materiaal van deze perioden uit Sagalassos en omgeving toch op een gestandaardiseerde manier te beschrijven, kwantificeren en interpreteren.[5] Het is hierbij steeds de bedoeling om in de mate van het mogelijke dezelfde codes voor zowel types, varianten en/of morfologisch-functionele groepen te hanteren als bij de classificatie van de *Sagalassos Red Slip Ware*-productie (zie figuren 1 en 2) uit de Romeinse Keizertijd en de Vroeg-Byzantijnse periode. Hierdoor is het mogelijk om een omvattend beeld te schetsen van continuïteit, dan wel verandering, in aardewerkproductie door verschillende tijdsperiodes heen. Via de continuïteit in type codes gehanteerd binnen de pottery template kan, middels eenvoudige descriptieve statistieken (of soms zelfs in een oogopslag), de functionele diversiteit van contexten binnen een breed chronologisch spectrum vergeleken worden.

Een ander voorbeeld betreft het gebruik van aardewerk als *proxy* voor de ontwikkeling van sociale complexiteit, zoals is uitgewerkt in het recent verdedigde doctoraatsonderzoek van de eerste auteur.[6] Het lijkt op het eerste gezicht een beetje vreemd dat een hoop scherven gebruikt kan worden om iets complex als maatschappelijke ontwikkelingen te duiden. Toch is het wel degelijk mogelijk. De sleutel ligt erin materiële cultuur te zien als een vorm van communicatie binnen een breder perspectief rond sociale interacties. Op zich is dit niet nieuw en bouwt het voort op de opvattingen van de Britse archeoloog David Clarke, die reeds in de jaren 60 materiële cultuur beschouwde als een essentieel element binnen systemen van informatie-uitwisseling.[7] De materiële omgeving – bestaande uit zowel objecten als de materiële componenten van een nederzetting – geeft in dit perspectief in belangrijke mate vorm aan de communicatiekanalen binnen een samenleving. Het vernieuwende element bestaat eruit deze informatiestromen te integreren in een beeld van een samenleving als een complex (sociaal) systeem. De periodieke terugkoppelingen tussen samenlevingsstructuren en individuen die zich uitdrukken binnen dit systeem – niet alleen via rechtstreekse communicatie maar ook via het vormgeven en gebruiken

Figuur 1. Een voorbeeld van Sagalassos Red Slip Ware, type 1B240, midden/derde kwart van de tweede eeuw na Christus (figuur Sagalassos Archaeological Research Project).

Figuur 2. Een voorbeeld van Sagalassos Red Slip Ware, type 1B230, eerste helft van de zesde eeuw na Christus (figuur Sagalassos Archaeological Research Project).

van objecten – zorgen ervoor dat informatie gemanifesteerd wordt in materiële cultuur. Materiële cultuur kan dus beschouwd worden als een reflectie van algemene communicatie- en interactiekanalen binnen een samenleving, of in andere woorden, een manifestatie van de organisatorische structuren van deze samenleving.

Een mooi voorbeeld vinden we in de parallel lopende toename in specialisatie van zowel de organisatie van aardewerkproductie als de specialisatie in de associatie tussen vormen en kleipasta's in het aardewerk van Sagalassos vanaf de Hellenistische periode. In de loop van de derde en tweede eeuw voor Christus gaan de pottenbakkers van Sagalassos zich organiseren in een ruimtelijk coherent gebied in het zuiden van de nederzetting. Deze concentratie van verschillende productieateliers in eenzelfde gebied is de eerste stap richting doorgedreven schaalvergroting die in de Romeinse Keizertijd zou leiden tot een enorme bloei van aardewerkproductie. Parallel aan de concentratie en specialisatie van organisatorische structuren, zien we dat het aardewerk zelf vanaf de Hellenistische periode een toenemende specifieke associatie tussen vorm en kleipasta vertoont. Hierbij werden specifieke materialen en technieken gebruikt met het oog op het afleveren van gespecialiseerde producten met een eigen productielogica met duidelijke vormelijke en functionele doeleinden zoals fijne tafelwaar, opslagwaar en kookwaar.

De uitbreiding van de pottery template tot een functioneel-diachroon onderzoeksmiddel en de conceptualisatie van materiële cultuur als valabele proxy voor sociale complexiteit vormen twee relevante uitbreidingen in de ontwikkeling van materiaalstudie als kerncomponent van ons archeologisch onderzoek. Gezien de alomtegenwoordigheid van aardewerk als materiaalcategorie op archeologische sites, moeten we er steeds naar streven onze onderzoeksmethodes en epistemologie te blijven verbeteren. Het is daarom absoluut noodzakelijk om steeds op zoek te gaan naar een mogelijke volgende stap in de ontwikkeling van onze *modus operandi* in materiaalstudies.

Naar de toekomst toe

Het project heeft zich sinds het prille begin steeds geëngageerd in het stimuleren van interdisciplinair onderzoek. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat wij ook nu nog voor het verder uitwerken van de praxis van materiaalstudie in het algemeen, en de pottery template in het bijzonder, voorbij de traditionele grenzen van de archeologische discipline te rade gaan. Enkele (toekomstige) toepassingen kunnen hier uitgelicht worden.

Een belangrijk onderzoek waar wij momenteel volop op inzetten betreft het gebruik van pottery templates om seriatie toe te passen in opgravingscontexten via statistische methoden als *principal component analysis*, *correspondence analysis*, en *classical multidimensional scaling*.[8] Deze methoden maken gebruik van verschillen tussen samenstelling en aantallen van aardewerktypes om clusters van gelijkende contexten – bijvoorbeeld in tijd, ruimte of functie – op te stellen en in een relatieve sequentie te ordenen. Hoewel dit project nog lopende is, lijken de eerste resultaten uit te wijzen dat de negen fasen van *Sagalassos Red Slip Ware* – die sinds jaar en dag als voornaamste chronologisch kader gebruikt worden voor het aardewerk van Sagalassos uit de Romeinse Keizertijd en de Vroeg-Byzantijnse periode[9] – aan herziening toe zijn, en waarschijnlijk verder verfijnd kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is fase 1 (ca. 25 voor tot ca. 50 na Christus) van deze chronologie van *Sagalassos Red Slip Ware*, waarvan de typologische compositie in twee afzonderlijke subfasen lijkt te kunnen worden gesplitst. Hoewel verder onderzoek nodig is, kan dit belangrijke gevolgen hebben voor het gebruik van *Sagalassos Red Slip Ware* als dateringsmiddel. Het einddoel van deze oefening betreft de ontwikkeling van een algoritme voor datamining waarmee de chronologische resolutie van het aardewerkmateriaal verder verfijnd kan worden.

Daarnaast worden deze resultaten ook gebruikt binnen een nieuwe visualisatie-omgeving die is ontwikkeld in *JavaScript*, een veelgebruikte scripttaal voor de ontwikkeling van interactieve webpagina's en applicaties. Via deze tool kan op een intuïtieve manier een verzameling contexten gevisualiseerd worden aan de hand van hun positie binnen de relatieve sequentie en het aantal contactpunten met de meest gelijkende contexten. Deze tool kan een belangrijke rol spelen in dataexploratie tijdens het voorbereiden en uitwerken van een bepaalde vraagstelling, evenals in het visualiseren van onderzoeksresultaten.

Ten slotte zet het project de laatste jaren ook zeer sterk in op een doorgedreven digitalisering van onze dataregistratie. Ook op het vlak van materiaalstudie is hiervoor een belangrijke inspanning geleverd ten behoeve van het *Sagalassos Integrated Information System (SIIS)*. Hiervoor werd een standaard voor metadata ontwikkeld met het oog op een uniforme dataregistratie voor alle vormen van archeologisch materiaal. De ontwikkeling van deze databankstructuur zal toelaten om via systematische bevragingen data te verzamelen voor uitgebreidere en meer specifieke vraagstellingen om zo het potentieel van onze archeologische data ten volle te kunnen benutten.

Dankbetuiging

Dit onderzoek werd gesteund door het Onderzoeksfonds van de KU Leuven en het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen.

Literatuur

Baxter, M. 2003, *Statistics in archaeology*, Wiley, Londen.

Clarke, D.L. 1968, *Analytical archaeology*, Methuen, Londen.

Daems, D., Braekmans, D. & Poblome, J. 2017, "Late Achaemenid and Early Hellenistic Pisidian material cul-

ture from Düzen Tepe (SW Anatolia)", *Herom*, vol. 6, no. 1, pp. 11-48.

Daems, D. 2018, *Dynamics of social complexity: community formation beyond the origin of polis during the Iron Age, Achaemenid, and Hellenistic periods. The case of Düzen Tepe, Sagalassos and southwest Anatolia*, PhD thesis, KU Leuven, Leuven.

Murphy, E.A. & Poblome, J. 2017, "From formal to technical styles: production challenges and economic implications of changing tableware styles in Roman to Late Antique Sagalassos", *American Journal of Archaeology*, vol. 121, no. 1, pp. 61-84.

Neyt, B., Braekmans, D., Poblome, J. Elsen, J., Waelkens, M. & Degryse, P. 2012, "Long-term clay raw material selection and use in the region of Classical/Hellenistic to Early Byzantine Sagalassos (SW Turkey)", *Journal of Archaeological Science*, vol. 39, pp. 1296-1305.

Poblome, J. 1999, *Sagalassos Red Slip Ware: typology and chronology. Studies in eastern Mediterranean archaeology II*, Brepols, Turnhout.

Poblome, J. & Bes, P.M. 2018, "This is how we do it. Methodology of pottery processing at Sagalassos" in *Rei Cretariae Romanae Fautores Acta 45*, (red.) S. Biegert, pp. 731-740.

Romanus, K., Baeten, J., Poblome, J., Accardo, S., Degryse, P., Jacobs, P., De Vos, D. & Waelkens, M. 2009, "Wine and olive oil permeation in pitched and non-pitched ceramics: relation with results from archaeological amphorae from Sagalassos, Turkey", *Journal of Archaeological Science*, vol. 36, pp. 900-909.

Vionis, A.K., Poblome, J. & Waelkens, M. 2009, "The hidden material culture of the Dark Ages. Early Medieval ceramics at Sagalassos (Turkey): new evidence (ca. AD 650-800)", *Anatolian Studies*, vol. 59, pp. 147-165.

Auteursomschrijvingen

Dries Daems (dries.daems@kuleuven.be) heeft onlangs zijn doctoraat bij het Sagalassos Project aan de KU Leuven afgerond. Zijn onderzoek focust voornamelijk op het gebruik van aardewerk als materiële proxy voor ontwikkelingen in sociale complexiteit en gemeenschapsvorming tijdens de IJzertijd, Achaemenidische en Hellenistische perioden. Momenteel is hij postdoctoraal onderzoeker verbonden aan het Suna & Inan Kiraç Research Centre for Mediterranean Civilizations in Antalya.

Philip Bes (philipmbes@gmail.com) behaalde zijn doctoraat aan de KU Leuven, waar hij onderzoek deed naar de verspreiding van *terra sigillata* en *red slip wares* als proxy van bredere politieke en economische veranderingen. Sinds 2010 is hij freelance onderzoeker op het gebied van de productie, verspreiding en het gebruik van aardewerk in het Romeinse Oostelijk Middellandse Zeegebied, en werkzaam in onder andere Boeotië, Sagalassos, Limyra en Caesarea Maritima.

Eindnoten

1 Daems 2018; Murphy & Poblome 2017; Poblome 1999.

2 Poblome & Bes 2018.

3 Vionis et al. 2009.

4 Neyt et al. 2012; Romanus et al. 2009.

5 Daems et al. 2017.

6 Daems 2018.

7 Clarke 1968.

8 Baxter 2003.

9 Poblome 1999.

Tabel 1. Segment van de pottery template voor context SA-1997-PQ-6, betreffende bowls in Sagalassos Red Slip Ware (R = rims; B = bases; BS = body sherds; H = handles) (tabel Sagalassos Archaeological Research Project).

	FUNCTIONAL LEVEL				TYPE LEVEL				COUNT				WEIGHT			
ID	General Functional Category	Functional Category	Specific Functional Category	Object	Fabric	Functional Group	Type/ Variant	Description	R	B	BS	H	R	B	BS	H
187							100			26				227		
188							101		9	15			688	296		
189							110			1				5		
190							120		3				40			
191							130			1				6		
192							140									
193							150		471				5390			
194							160		8				66			
195							161									
196							162		56				734			
197							163		5				64			
198							170		692				9654			
199							171									
200							180									
201	*Household Implements*	*Tablewares*	*Consumption*	*Bowl*	*1*	*B*	190		172	3	1		1286	38	6	
202							191		252	20	48		2934	324	289	
203							200									
204							210									
205							220		4				102			
206							221		11				214			
207							230									
208							231									
209							232		2				24			
210							233									
211							240									
212							241									
213							250		7				136			
214							251									
215							260		29		2		908		30	
216							0		8	102	4		164	2975	49	